

SZÉKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP.

Előzetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos:
IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZABÓ ALBERT KÖNYVNYOMDÁJA K.-VÁSÁRHELYT.
Hirdetések díjszabály szerint. Nyitlér sora 10 kr.

Katonai iskola a Székelyföldön.

A katonai iskola létesítése Székelyföldön bevégezett tény.

A székelyeket érdeklő tárgy fontosságához mérten itt közöljük Beksics Gusztáv országgyűlési képviselőnek a magyar delegáció június 17-iki ülésében mondott beszédét az alábbiakban:

Tisztelt országos bizottság!

A t. országos bizottság elnézését kérem egy nagyon rövid beszédhez. Beszédem azért is rövid lehet, a t. előttem szóló által felkarolt széleskörű tárgyak közül csupán egyet választok ki, a melyre nézve egyébiránt kijelentem már előre, hogy vele teljesen egyetértek, t. i. Erdély katonai megerősítésének kérdését. És már azért is nagyon rövid lehetek e kérdés tárgyalásánál, mert nem rendelkezem annyi katonai és stratégiai ismerettel, mint a t. előttem szóló, a ki saját ismereteinek súlyától önkénytelenül belevitetett egy hosszabb fejtegetésbe. Csak néhány megjegyzésre szorítkozom, Erdély katonai jelentőségét és stratégiai fontosságát illetőleg: Nem szükséges ahhoz katonai tudomány, elég az emberi józan ész, hogy valaki belássa — hiszen csak Magyarország és a monarchia térképére kell tekinteni, — hogy Erdélynek mily rendkívüli nagy katonai és stratégiai fontossága van. Erdély nemcsak Magyarországnak, hanem a monarchiának is kelet felé előre tolt vára, a Balkán-félsziget kulcsa. Egyetlenegy ágyu sem sült el a Balkán-félszigeten a nélkül, hogy azt megengednők, s Oroszország egyetlenegy vállalatba sem bocsátkozhatik a Balkán-félszigeten a nélkül, hogy mi legalább is semleges állapotra engedjük magunkat vitetni.

Nem megyek tovább Erdély katonai je-

lentőségének fejtegetésében, és kijelentem, hogy örömmel vettem tudomást arról, hogy a hadügyminiszter ur a hadügyi albizottságban biztosítékot nyújtott arról, hogy a hadügyi kormány ismeri Erdély katonai fontosságát és az erődítések tekintetében is nagy előrehaladás történt.

De tartozom még azt is kijelenteni, — hogy tovább fűzzem eszmemenetemet, — hogy Erdélyt nemcsak várakkal, lövegekkel és szorosok fölfegyverzése által tartom megerősítendőnek, hanem egyébként is és ezen eszközök közt kiváló helyet foglal el a Székelyföld kérdése. Azon gazdasági és kulturális eszközök, melyekkel a Székelyföldet meg kell erősíteni, nem e bizottsághoz tartoznak, hanem a magyar állam teendői és a magyar országgyűlés feladatai, azonban a Székelyföld katonai megerősítésével mégis részt kell venni ebben a közös kormánynak, Részt akkép, hogyha belevonja a Székelyföld katonai erőit a monarchia védelmi láncolatába; hogyha nem hagyja elvonni a nagy katonai tradíciókat, melyekkel a Székelyföldnek népe mindig birt. És ezt leginkább el fogja érni a t. hadügyi kormány katonai iskolák felállításával. Ezen katonai iskolákhoz a Székelyföldnek jogosultsága nem abban van, hogy szintén őrvidek volt, hanem más lényeges körülményekben.

A század elején b. Purzer ezredes kézdí-vásárhelyi katonai normalis iskolát alapított tisztképzővel kapcsolatosan és ezt a székely nép áldozatkészsége hozta létre. Nem kevesebb mint 74.000 forintot maga Háromszék fizetett e célra és a magyar király évenként 5.000 frt szubvenziót adott az intézetnek. Az 1849-iki katasztrófa azonban ezt is eltemette. Hanem, úgy látszik, fel fog éledni újra, habár más alakban.

A t. hadügyminiszter ur szíves volt kilátásba helyezni, hogy egyik legközelebbi hadi iskola a Székelyföldön fog felállítani.

Nagy örömmel veszem tudomásul kijelentését, de néhány rövid megjegyzésem van. Legczélszerűbbnek tartanám a Székelyföld sajátságos viszonyai között egy katonai al-reáliskola létesítését. Ez felel meg leginkább a Székelyföld társadalmi viszonyainak úgy, hogy szinte mondhatni, egy ily iskola szinte társadalmi szükségét képezi.

Biztosíthatom a t. hadügyminiszter urat, hogy megbeszélve az illetékes férfakkal, állíthatom, hogyha katonareáliskola fog felállítani a Székelyföldön, a Székelyföld ismét nem fog visszariadni áldozatoktól sem. A többi közt igen számos alapítványi helyet fog teremteni szegénysorsu ifjak számára. Én a kadet-iskolának felállítását is, végső szükség esetén helyesnek tartom, de annak — épen a német nyelv miatt — nem látom nagy gyakorlati hasznát, ha csak egy másik iskolával nem helyeztetik kapcsolatba. T. i. a székely ifjak, a kik a középiskolát hallgatják, igen kis százalékban tudnak annyira németül, hogy a kadet-iskolában német nyelven tanulhassák a tudományokat.

Ezt a kadetiskolát tehát, hogy ha erre szánja el magát a t. hadügyi kormány, kapcsolatba kellene hozni egy alsóbbrendű katonai nevelőintézettel, a hová már egész kis gyermekkorukban, 8—10 éves korukban, belépnek a székely ifjak, hogy a hadsereg nyelvét és a későbbi hadi tudományok tannyelvét gyermekkorukban elsajátíthassák. És ennek még tradíciója is van a Székelyföldön, mint mondanám, mert ily iskola volt a kézdí-vásárhelyi normalis iskola.

Különbben a legalsóbb foku katonai nevelőintézet nem új eszme. A mint méltóztatnak tudni, régen szokásba volt összeköttetésbe hozni magasabb katonai intézetekkel, és én a t. hadügyminiszter ur különös figyelmébe ajánlanám e régi rendszerét a katonai pályákra való előkészítésnek. Méltóztatnék ezt tanulmányoztatni. (He-

A „Székelyföld“ tárczája.

Pusztai képek.

— Novellettek. —

Írta: Barthalis János.

I. Eszti hűsége.

Hiába mondogatta Nagyági Pál a falu legszebb rózsaszálának:

— Meg ne csalj Eszti, légy hű hozzám míg oda-leszek a császár kenyerén s gondolj reám gyakran és bidd el, hogy akkor nem lesz olyan keserves az életem a katonáéknál. Hiába, hejh, de ok nélkül beszélt annak a csapodár teremtnésnek.

Nem volt annak a lánynak hűségesen érző szive. Pedig, de esküdözött, hejh, mennyit fogadkozott a csalfa, hogy haza várja őt...

Egy szép őszi reggelen aztán felpakolták azokat a deli „untáglisos“ szép legényeket a községi forsponttra s keserves bucsu után elváltak kis falujuktól, hogy három évig csak levélből halljanak hirt felőle.

Hejh, három esztendő tengernyi sok idő. Ki tudja mi minden történhetik az alatt... Érezte, ezt gondolta Nagyági Pál.

Mikor Szögedében, a ménkü nagy épület kapujában lerakta őket Bakos bíró uram, köny-nyes szemekkel tekintett végig a deli fiukon, kik

közül ki tudja, három év múlva hányan jönnek haza, s elérzékenyülve szólt hozzájuk.

— Aztán fiuk, becsületet, tisztességet hozzatok ám a falunkra, meg a hazára is... Nem birta tovább folytatni az áruló könyöcsepektől, s csak kezével intett a kocsinak, hogy forduljon vissza.

— Mondja meg, öreg bíró uram a Tari Eszतिकének, hogy bízom esküvel peesélt ígérétében s szeretettel gondolok reá a messze távolból is, kiáltott utána Nagyági. Aztán meg: tisztölöm jó egészséggel!

Bakos uram visszatekintett a halovány képi fiura (hiszen ő is volt szerelmes valaha) s szánakozva felelt neki:

— Megmondom, Pali fiam, hogy ne mondanám meg, áldjon meg a jó Isten!

És Ezzel elrohogott.

Éppen abban az évben dalolták minálunk:

Boszniában hull a magyar rakásra,
Idéha foly a sírás javába,
Sir az apa, sir az anya s szerető:
Mikor telik be az a nagy temető?

És a honn maradtakhoz, a távoli szikla bércezes csataterről, mint szellem szárnyon járó viszhang felelt a csatadal melodikus akkordja:

Megmutatjuk mi az egész világnak,
Nincs párja a Mollinári bakának!

A három év pedig letelt szépen. A magyar fegyvereken a Hadur áldása volt.

Bakos bíró uram fiai is haza kerültek falujokba Csupán csak kettő hiányzott közülük.

Hiába, de a háboru tengernyi vért követel győztestől és legyőzöttől egyaránt. A két esetet itthon megsiratták keservesen.

Nagyági Pál életben maradt. De bár inkább ő lett volna a csatában elhulltak egyike, minthogy olyan nagy csapás várjon reá a faluban. Beh jó lett volna inkább ott, a nagy messzeségben pihenni egy jeltelen sirban... Legalább érette is ejtene valaki egy pár könyvet.

Mi türes, tagadás, Tari Eszti épen azon napon tartotta esküvőjét a Bumfordiák Ferkójával. Az napon, mikor Nagyági haza érkezett.

Azt mondták, hogy nem jó szántából ment hozzá. Apja erőltette a gazdag Ferkóhoz. Csak hogy ezt Palinak senkisé mondhatta már meg, olyan váratlanul szolgáltatott igazságot magának a megcsalt legény.

Alkonyat tájban kiáltották el a lakodalmas háznál, hogy: megjöttek a katonák! És Eszti halvány lett e szótól, mint a kiterített halott. Csupán annyit birt kérdezni a hirt-hozótól:

— Hát a Pali?...

— Ő is haza jött. Gyönyörű fiu lett belőle,

Egy jó öreg óra múlva sötét árny lopózott a vig daltól, muzikaszótól zengő lakzis ház ablaka alá.

lyeslés.) De különösen méltóztassék tanulmányoztatni a Székelyföldök katonai és stratégiai jelentőségét. Méltóztassék arra törekedni, hogy a Székelyföld összeköttetésbe hozassék a monarchia vérendszereivel, mert mondhatom, hogy bármennyi erő és ágyu fog Erdély védelmére állni; csak fél munka marad, a míg a Székelyföld be nem vonatik a monarchia vérendszereinek kötelékébe. Egyébiránt a költségvetést elfogadom. (Helyeslés.)

* * *

A fennebb közölt beszédben foglaltakra Nyíry Sándor, őrnagy a hadügyminiszter megbízottja, a delegáció szombati ülésén a következőket válaszolta:

Bolgár Ferencz és később Beksics Gusztáv bizottsági tag urak foglalkoztak Erdély megerősítésének kérdésével és fejtegetéseik közben kijelentették, hogy Erdély megerősítése már azért is szükséges volna, hogy a közvélemény e tekintetben meg legyen nyugtatva. A hadügyminiszter urnak ebbeli beható felvilágosításaiban az albizottság már megnyugodott és azokat tudomásul vette. E felvilágosítások oda irányultak, hogy e kérdés hadtudományilag már rég meg van oldva és oda céloz, hogy Erdélynek béke idején való megerősítése teljesen felesleges, de nem is célszerű és nem is lehető a terepviszonyok folytán, mert úgy a bel-, mint a külföldön olyan viszonyok vannak, hogy állandó erődtetéseknek semminemű célja nem volna. A hadügyi kormány tisztában van és igen jól megfontolta a konkrét esetben előálló teendőket. Azt hiszem, hogy ez a közvéleménynek inkább szolgálhat teljes megnyugtatóra, mint a kérdésnek folytonosan és újra való feleslegessége, a mi talán inkább nyugtalanít.

Beksics Gusztáv képviselő urnak a székely kérdésben tett felszólalására bátor vagyok válaszolni, hogy az esetleg Erdélyben felállítandó katonai nevelőintézetek tekintetében már eddig is voltak tárgyalások és e tekintetben ő nagyméltósága az albizottsági tárgyalások alkalmával szintén nyújtott felvilágosítást. Ujabban elrendeltetett a 12. sz. nagyszebeni hadtestparancsnokságnak, hogy szerezzen magának e kérdés felől tájékozást és úgy az ottani viszonyokról mint a kérdés megoldásának

módjáról részletes jelentést tegyen a hadügyminiszter urnak. A közös hadügyminiszter ur csak köszönetet veheti az a kijelentést, hogy az erdélyi körök a cél elérésére nagyobb áldozatokat is hajlandók hozni és arra kéri a t. bizottsági tag urat, hogy méltóztassék oda hatni, hogy e kérdésben az illetékes körök írásbelileg konkrét javaslatokat terjesszenek a a hadügyminiszterhez. E javaslatok fogják azután a további tanulmányozás, megfontolás és eljárás alapjait képezni. A kérdés azonban folytonosan figyelemmel tartjuk.

Valutarendezés. A két pénzügyminiszterium szakelőadói által a valutarendezés keresztülvételének további lépéseire vonatkozólag megállapított részletek, jelesen a kötelező koronaszámításnak 1895. évi január 1-től fogva való törvényes megállapításáról és a forgalomban levő fedezetlen államjegyek körülbelül egy harmadának és pedig első sorban az 1 frtos és az 50 frtos jegyek bevonásáról, most már végleges döntés végett a két pénzügyminiszter előtt fekszenek. Wekerle miniszterelnök e napok folyamán Steinbach pénzügyminiszterrel erre vonatkozólag további tanácskozásokat fog folytatni; miután azonban terjedelmes törvényjavaslatok szövegezéséről van szó, a végleges döntés e hét vége előtt aligha fog megtörténni, mire a történt megállapodások hiteles szövegezése közzé fog tétetni.

Az egészségügyi szolgálat a hadseregénél jelentékenyen fogják fejleszteni a jövő év folyamán Megszaporítják nevezetesen a katonaeorvosi tisztikar létszámát és pedig egy vezértörzsorvossal, hat főttörzsorvossal, husz ezredorvossal és tizen-negy főorvossal. (E szaporítás felerészben május elsejével, felerészben november elsejével fog életbe lépni.) Ehhez járul az egészségügyi csapatnak 221 altiszttel és katonával leendő megszaporítása a mely létszámemelés azért szükséges, hogy a helyőrségi kórházakban az összes betegápolási szolgálatra s a csapatkórházakban legalább a súlyos betegek ápolására megfelelően kiképzett egészségügyi katonák álljanak rendelkezésre, továbbá, hogy hadjárat esetén az egészségügyi segédszolgálatban elegendő számmal legyen meg a teljesen kitanított személyzet.

A kinek most kedve nincsen,
Annak egy esep szövege sincsen,
Hej, huj, ihaja, tyuhaja!

És ezzel felkel s módosan kacsint a nászasszonynak . . . egyet lép előre . . . s e perczben egy földrendítő dördülés rázza meg a levegőt.

A dalolók, a cigány s a tánczoló, mint villámütöttek némulnak el; az ablak üvegek milliom darabban csörömpölnek be s Tari uram pedig megint lép egyet előre . . . lábai megcsuklanak, s azzal térdre rogyik, azután végig terül a földön míg vére magasan szökel . . .

Egy szó, egy hang nélkül kiadja lelkét.

A leányának szánt golyót egész véletlenül az ő apai teste fogta fel. Abban a perczben talált löni a gyilkos, mikor a lövőpalba ért.

Véletlen eset volt, de mégis megtörtént.

Mire valakinek eszébe jutott a gyilkos keresésére indulni, az már jó távol járt.

Tari bátyánkat tisztességesen, bandaszó mellett temették el.

Nagyági Pálról pedig többé senkinek sem hallott hírt. Ki tudja hová lett?

Tari Esztiit azonban mindennap végig dögönyözi Bumfordi Ferkó. Ők tudják ketten, hogy miért.

Ha Esztiitől valaki kérdezi, hogy minek türi azt sok püfölest, azt feleli rá:

— Arról tudom, hogy szeret az uram, mert minden nap meg ver. Különben jól van dolgom mellette.

Mikor pedig senki sem hallja, így zokog fel:

— Apám, apám, hétszer fordul meg a sirodban, te vagy ennek az oka!

A székely kiállítás.

A „Kolozsvár“ lelkesen irt cikket közül a székely vármegyék együttes kiállításáról. Így ir a többek között:

Mintegy két hónappal ezelőtt Potsa József háromszék megyei főispán felhívást intézett a többi székely megyék főispánjaihoz, figyelmükbe ajánlván abbéli indítványát, hogy az ezredéves kiállításon a Székelyföld együttesen, önállóan jelenjék meg és külön csarnokban adjon részletes képet a székely vármegyék multjáról, jelenéről, kincseiről és foglalkozásairól. Potsa József hangsúlyozta felhívásában, hogy e terv sikeres keresztülvitele által bizonyára fokoztatnék a jóindulat, melyet az ország és a kormány a székelység iránt már is tanusít; és az eddig kevésbé, vagy egyáltalán nem ismert természeti kincsek s székely munka-képesség mentől tökéletesebb bemutatása kétségkívül maga után vonná az ipar és kereskedelem nagyobb mérvű tökebefektetéseit.

A háromszék megyei főispán kitűnő indítványa a marosvásárhelyi kereskedelmi- és iparkamara elé került, mely függőben tartotta azt addig, míg a kiállítási kerületi bizottság megalakul.

Ez alakulás a napokban megtörtént, sőt az albizottságokat és a különböző helyi bizottságokat is szervezték már. Azonban — tudunk szerint — Potsa József terve ez alkalommal nem került szóba.

Nagyon sajnálunk, ha ez a szerencsés gondolat meg nem valósíttatnék. Mert arra, hogy a székely erőnek és szorgalomnak megfelelő munkát, — az ottani gazdag jövedelmi források megnyitására a szükséges tökélet megszerezhesse: pompásabb alkalmat el sem képzelhetünk, mint a milyen az ezredéves kiállításon kínálkozik. És hogy igazi hatásosan, híven, imponálóan csakis könnyen áttekinthető együttes kiállítás által lehet demonstrálni a hatalmas nemzeti erőt és anyagi képességeket, melyekben oly gazdag a Székelyföld: ezt bővebben indokolni merőben fölösleges. Mert helyesen, találaton mondotta volt maga Potsa főispán a székely megyékről, hogy: „külön-külön gyengék vagyunk, de egyesülten van reményem, hogy méltóan lesz a székelység képviselve az ezredéves kiállításon.“

Tehát csak — talpra székely! Annak az örvendetes érdeklődésnek, melyet a kormány a Székelyföld iránt újabb időkben tanusít: féluton elébe kell jönni. Az ezredéves kiállítás a lehető legerőteljesebb propaganda kifejtésére sarkantse a székelyeket. Ottani megjelenésük hű tükröt adjon összes állapotaikról. És ne csak a kiállításon vegyenek részt imponáló módon, de az előkészületek folyamán igyekezzenek mindjárt meg is teremteni a kiállítási siker alapjait.

Marosvásárhely, Sepsi-Szentgyörgy, Székely-Udvarhely, K.-Vásárhely, Csik-Szereda, Székely-Keresztur, Gy.-Szentmihály — mind központjai a Székelyföld egy-egy vidékének. Közvetlen ismerői a hiányoknak és a segítés praktikus módjainak. — Tudniuk kell, tudják is, hogy a föllendüléshez mennyiben szükséges külső hozzájárulás és mennyiben egészítheti ki e támogatást az önmagáig buzgóbb kifejtése.

Szinészet.

Szombaton Stojánovics Jenő történeti operettje „A kis molnárné“ adatott kis közönség előtt. Örley Flóra a kalandok után futkosó fejedelmet valóságos bravúrral representálta. Mátyás Kálmán Bicsky András alakítása dícséret érdemel. Pogány Janka Celesta, Karacs Imre Oláh Péter, kitűnően állták meg helyöket Örley kisasszony mellett. Szilágyi Dezső Flóriánja valóságos műremek volt. A kar összhangzatos éneke s a darab kiállítása szintén dícséret érdemel.

Vasárnap Klárné „Szép Darinka“ 3 felvonásos szépségszínműve adatott telt ház előtt. E darab kiváló alakjai voltak Örley Flóra Lidi, Cs. Almásy Julia Darinka, Karacs Imre Milán, Breznai Holló, Kazaliczky Csörgő, H. Szabó Ilka Csörgőné, Bethleny Balázs, kik mindannyian kiváló sikerrel feleltek meg feladatuknak. Szilágyi De-

Most bepillant a vigadókra. A szobában foly a táncz, harsog az ének és kurjongás. Eszti és Ferkó a boglyas kemence patkáján ülnek, távol a mulatozóktól. Éppen e perczben értek össze ajkaik egy látatlan, hallatlan csókra . . .

A sötét alak ott kinn felordít örületes kinjában s szűre alól egy szép művű bosnyák karabint emel fel . . . A fegyver kalapácsa kísértetiesen zördül amint felhuzza . . . A benn valók pedig semmitsem hallanak, semmit sem sejtene abból, mi ott kinn történik, hanem zűrzavarosan énekelnek:

Ez a kis lány eladó,
Ki ad többet érte,

A cigány meg tüzzel huzza:

Ez az én szeretőm,
Ez a piczi barna.

A nyoszolyó lányok körben állva dalolják a boldog pár előtt:

Ezt a kerek erdőt járom én,
Ezt a barna legényt várom én,

A többi népség meg tánczol vészettül.

Kinn, az ablak alatt pedig tajtékózó dühhöz lép hátra a fegyveres alak s rá céloz a boldogan mosolygó menyasszonyra . . . épen oda, hol az a család szíve dobog . . .

Benn, az ablak mellett ül Tari István uram, apja a boldog Eszti kénnek. Arca piros a jó buczkai vörös bortul; kedve határtalan. — Meg nem állja, hogy egyet ne tánczoljon a „nászasszonyommal.“ Hiszen valamikor, nem is olyan régen, híres tánczos volt ő is.

Oda rikkant a cigánynak:

— Ne azt, a mást, te kócos! Tudod melyiket?

zsó Bagi kapitány jó kabinet alak volt. Az összelőadás szabatos, korrekt volt.

Hétfőn Karacs Imre jutalmául „Tiszt urak a zárdában” című operette adatott, az egész napot át zuhogó eső miatt üres ház előtt. Pedig ugy maga a darab, mint Karacs ur megérdemelték volna a tömegesebb megjelenést. Örley Flóra Luiz ma is, mint általában mindig kedves és szeretetre méltó volt. Pogány Janka Mari is elismerést érdemel. Karacs Gontrán és Bethleny Brissak nemes buzgalommal igyekeztek megfelelni feladatuknak, a mi sikerült is nekik. A mai előadásnak legsikerültebb alakja Breznay Bridén Abbéja volt, kit méltó elismerés illet meg finom, diskrét játékáért. Litzemayer Szidi Szimoné szerepében derekasan megállotta helyét.

Kedden Ohnet örök becsü színműve „A vaggyáros” került színre telt ház előtt. Hahnel Aranka k. a. a társulat itt működése óta már többször adta fényes tehetségének jelét s töle már megszoktunk csak jót és szépet várni, ma azonban valósággal meglepett; a büszke, gögös Clair szerepét — bátran mondhatjuk — korát jóval meghaladó tökéllyel, legkisebb részleteiben is művészi nuanccal színezve játszotta, melyért a jutalom a közönség részéről sem maradt el, a menyiben egy nyílt színen, mint felvonás végén is zajos tapsvihár hívta lámpák elé. Kazaliczky Derblay kitűnő alakítása méltó volt régi jó hírnevéhez. Cs. Almásy Julia a bosszuálló Athaenais szerepét szép felfogással, jól játszotta. H. Szabó Ilka Beaulieu marquise, Breznay Moulinet, Györe Bachelin, Szilágyi Prefont, Delly Oktav és Szathmáry Bligny herceg jól megállották helyüket. Nagy Iluska Susanne szárnypróbája is sikerültnek konstátálható. A mai előadás Csoka társulata eddigi működésének valódi remeke volt.

Különfelek.

— **Halálozás.** Városunk egy derék matronája, Kovács Balogh Áronné 75 éves korában 40 évi özvegyiség után e hó 18-án meghalt. Széles körű gyászoló család és nagy számú ismerős és jó barát kísérté örök nyugalomra az elhunytat e hó 20-án. Béke poraira!

— **Fellegszakadás és árvíz.** Folyó hó 9-én Nyén községe és határa felett rendkívüli égi háboru volt el, mely a késői kitavasodás által okozott nyomort meg tetőzte. Emberemlékezet óta nem volt itt hasonló vízár. Az észak, kelet és déli égtájokról tudniillik nagy hirtelenséggel dörgés és villámlás között összetornyosultak a sötét, terhes fellegek a nyéni erdő, völgyes hegyek felett s a Bodzavám felől lejöő patak, az ujonnan készült hadászati ut mentén olyan csorgó zápor ömlött le felülről, a melyből csakhamar nagy folyóvá nevedezett a község között is lefolyó Nyén pataka, úgy a mindenfelől beömlő patakok annyira megáradtak, hogy csaknem minden telken víz hömpölygött be, a mely nagy zúgással rontott össze kerteiket, kerítéssel, veteményekkel, gazdasági épületekkel együtt. A községi utakat, utcákat összerongálta, egy helyt feltöltötte, más helyen mélyen kiásta. Így járhatatlanná tette, a hidakat elsodorta a kapuk elől, úgy az állami és közlekedési hidakat megrongálta, egyezőval árvíz öntötte el az egész községet, a mi nagy félelmet okozott a lakosok között, különösen a kiknek házuk meg lett támadva, a mi miatt nagy hirtelenséggel ki kellett költözni azonban butorokban kár nem történt. Minden szerencsétlenség közepette szerencse csak az, hogy nem történt éjjel, mert akkor sok emberi és állati életvesztéssel járt volna, a mi most nem történt. A Bodzavám felől bejöő hadászati ut keményen megrongáltatott, a melyen több ezer forintra menő kárt okozott az árvíz az ut és átereszhidak elrontásával, a mely miatt a közlekedés megállott egy darab ideig. Az egész nyéni határ csaknem egészen víz alatt áll, egy felől a hegyekről beömlő patakokból, másfelől már többször elborította a Tatráng vize, a mely víz már tavasz óta garázdálkodik a gyakori tavaszi havazás és esőzés miatt kiöntött s a parti birtokokok szántóföldjeit elmosta, más részét vízzel borította, a mi miatt

megmivelni nem lehetett s így paragon áll, sok föld tele mocsárral, a mit meglehetett mivelni annak egy jó részéről a szántást a beléje vetett, megkapált, maggal megmivelt földdel együtt elsodorta a sebes árvíz, oly mélyen, hogy termőföld semmi sem maradt, csak a kavicsos talaj. Az őszi vetéseket is nagyjából a szeles eső, jég és víz lenyomta, beiszapolta, úgy a kaszálóknak a füvet, herket, luczernákat megsemmisítette, már most sem, téli sem nyári takarmány a barmoknak nincsen. Szomorú napok borultak Nyén község lakosaira ez idő szerint.

— **Értesítés.** A kézdívásárhelyi polgári, illetve felsőnépiskolánál a jelen 1893/4 iskolai évet bezáró nyilvános vizsgálatok a folyó hó 26. és 27-ik napjain fognak megtartani a következő sorrendben: 26-án délelőtt 8—12 óráig a polgári iskola I. osztálya minden tantárgyból; ugyanazon nap délután 2—6 óráig a felső népiskola II-ik osztálya minden tantárgyból. 27-én délelőtt 8—12 óráig a felsőnépiskola III-ik osztálya minden tantárgyból. 27-én délután 3 óráig kezdve: ének, tornázás, rajzok és asztalos tanműhely megtekintése, jutalmak kiosztása, érdemsorozat felolvasása és a tanév bezárása. E nyilvános vizsgálatokra a t. szülők és tanügybarátok tisztelettel meghívattak. Kézdí-Vásárhelyt, 1893. jun. 15. A polg. iskola igazgatósága.

— **Kohl Medárd kinevezetése.** Kohl Medárdnak, a hercegeprimás önfeláldozó titkárnak, ki jelenleg Balaton-Füreden üdül, ő Felsége a telki apátságot adományozta.

— **Megszűnt az esőzés végre,** mely már nemcsak az erdélyrészi vasut-közlekedést gátolta, de oly károkat is okozott, hogy azoknak a folyó év alatt érezni fogjuk hatását. A merre a Maros folyik, mindenütt piszkos hullám hömpölyög a vetések felett. Ha még tovább így tart, az erdélyi gazdák reményeit végkép tönkre teszi. De nagy károkat okozott szintársulatunknak is. A közönség alig birt a szinkörhöz jutni, vidékről pedig alig akadt egy-egy látogató. Most úgy látszik végre kiderült s a nagyobb csapás elvonul tőlünk.

— **Jenő főherceg balesete.** Jenő főherceget, ki e hó 19-én Vácra indult, utközebe Főthón baleset érte. A mezőn legelésző lovakhoz a főherceg közel talált menni s az egyik ló megrugta a főherceg térdét, fájdalmas sérülést ejtven rajta, úgy, hogy a fiatal főherceg nem folytathatta útját és kénytelen volt visszatérni a fővárosba.

— **Erkel Ferencz,** az ősz zeneköltő, a magyar opera nevelő-atyja, ki években keresztül volt a nemzeti színháznál az opera karnagya, majd igazgatója, kinek életnagyságu szobra ott ül a m. kir. opera oldalfalában, Erkel Ferencz, „Isten áld meg a magyart” lángelekű szerzője, „Bánk-bán”, „Brankovics”, „Hunyady László”, „Szent István”, „Báthory Mária”, „Dózsa György”, „Névtelen hősök” operák írója meghalt. Fiát, Elekét pár nappal ezelőtt temette el a népszínház, az ősz mestere csakhamar utána költözött. Zenészeink között méltán ő érdemli meg az első helyet, ki bizonyára nagyobb hirre dicsőségre tesz szert, ha Liszt, Reményi módjára hátat fordít és idegenbe megy. Itt született, itt élt, itt halt meg, szellemi kincsét visszahagyta az utókornak. Sok éneke van a m. kir. operának ki nélküle homályban maradt volna. Így Ney is, kit az opera korusából emelt ki. Odry, Hajos is az ő vezetésének köszönhetik babérait. Nyugodjék békével.

— **Schlauch Lőrincz,** Nagy-Várad kardinális püspöke, most csöndes elvonultságban él székvárosában. Schlauch egy új-arádi németajku lakos gyermeke volt. Alsóbb iskoláit Szegeden végezte, hol magyarul is tanult. Jótékonyágáról keveset tud a világ. Biharmegyében nepnevelési célokra 100 ezer forintos alapítványt tett. Egy gyönyörű térrel ajándékozta meg a várost, melyet saját költségén rendezett be, ez a Schlauch-tér, a maga költségén állíttatta fel Szent László szobrát is, melynek leleplezése augusztusban lesz.

— **Pomáz.** A „Próbaházasság” óta, melyben egyik szereplő folyton Pomázra akar költözni, híres lett Pomáz. Ma már a budapesti lapok tárczáznak is Pomázról. E szerint a Dunántul és Budán tul fekszik. Lakik Pomázon 1233 magyar,

1091 német, 376 tót, 764 szerb, 3 oláh, 1 horvát 1 bolgár, 7 sokác, 2 görög, 1 lengyel és 12 egyéb. Ez az „egyéb” ugylátszik az igazi pomázi. Van Pomázon trafik s ebben kubától lefelé minden specialitás kapható; a budapestieknek, kik takarékosan szeretnék élni különösen ajánlják Pomáz, mert itt ha akarnának sem költsékezhetnek.

— **Tűzhányó az artézi kutban.** Titelben artézi kutat furtak s a helyett, hogy vizre akadtak volna, — mint a B—h írja — tűz fakadt a munkások nyakába. Egy-egy pillanatra megszakadt az áramlat, de rögtön utána, mint valami szökőkut 25 méter magasra kékes hamuszínű forró por vetődött föl pokoli lármá kíséretében.

— **Orr — elefántcsontból.** A berlini orvos-egyesületben egy fiatal hölgyet mutattak be, kinek elefántcsontból volt az orra. Gluck tanár csinálta, ki nagy büszkeséggel mutatgatja hallgatóinak, fájdalom, hogy a hölgy nem igen büszke rá.

— **Ötvennégy évig tanító.** Arapatakon e hó 15-én tartották a sepi felső járás tanítói köre rendes gyűlését, melyben Bibó veterán tanító működésének ötvenedik esztendejét zajtalanul, de annál melegebben ünnepelték meg. Rácz Albert ünnepi imája nyitotta meg a valóban szép ünnepélyt, mely után a Hymnust énekeltek el. Majd László Lukács elnök üdvözölte igaz bensőséggel az ünnepeltet; ki a nemzeti nevelésnek 51 éven át volt fáradhatatlan bajnoka. Bibó meghatottan köszöntö meg a nem remélt kitüntetést. Utána Dancs Bertalan kir. tanfelügyelő mondott még megleghangu üdvözlő beszédet, végül Kádár Lajos szavalt el ez ünnepi alkalomra írt ódáját.

— **Hősök emlékezete.** A halál kibékíti az ellenfeleket. A győzők kegyelettel adják meg a végtisztességet a legyőzött idegen katonáknak és az elesettek még a legyőzöttek országában is nyugodtan álmodhatják örök álmukat. A francziákat a németek, lehet, hogy az élőkét gyűlölik, de a halottak emlékét nem sértik meg, nem gyalázzák, hanem kegyelettel őrzik és tiszteletben tartják. A napokban is ilyen kegyeletos ünnepe volt a franczia hadseregnek. A német kormány exhumáltatta a saint privati ütközetben elesett porosz gárdatisztek és katonák tetemét, hogy az elesett vitézeket hazai földben temessék el. Az átadásnál Hessler tábornok, a 16-ik német hadtest parancsnoka is megjelent az I. gárdaezred hat tisztje kíséretében. A német katonákat a 6-ik franczia hadtest parancsnoka Jamont üdvözölte. Az exhumálás után a franczia tábornok elkísérte a menetet a német türelethez tartozó Annamveilerbe, a hol az elesetteket eltemetik. Bucuszáskor Jamont eléptetett a német diszszázad előtt és aztán Hessler tábornok visszakísérte a határig.

— **„A szoknyás hősök.”** Borsai Samu a nagyenyedi ev. ref. főtanoda zenetanárának a kolozsvári színpadon nagy sikert ért operettje zongora és énekhangra megjelent. E mű egy részleteiben mint egészben minden zenemű kereskedésben és Baldi Károly könyv- és zenemű kiadóhivatalában Nagy-Enyeden kapható. A teljes mű ára 2 frt 25 kr. Ajánljuk zenekedvelő olvasóink szíves figyelmébe.

RÖVID HIREK.

A rettenetes Berettyó. Szeghalom környékén három holttestet halásztak ki a Berettyóból, Füzi János, Tordi Mihály és egy újszülött csecsemő hulláját. A két első a fürdés áldozata, utóbbi egy vértagadó anyának sötét bűne. A tettes kiderítésére szigorú vizsgálat indított. — **József főherceg az Emkén.** József főherceg ez évben is küldött ötven forintot a közgyűlés alkalmából az Emkén. — **Nansen északsarki expedíciója.** A norvég storthing megszavazta Nansen Frithjof északsarki expedíciójára a kért 80 ezer koronát. Az expedíció pár hét múlva indul a magas északra. — **Sikkasztó postamester.** A zalabéri postahivatalnál 1400 frtot sikkasztott a postamester, a kit elfogtak és börtönbe vetettek. — **Elfogott váltóhamisító banda.** Temesvárott váltóhamisító bandát fogtak el, a kik Barin Damaskin és Olcassan Iszaku utján hamis váltókkal árszították el a temesvári bankokat. A banda főnökét Csimpleriu oláh embert még nem csípték el. — **Angolna a Balatonban.** Márkus Henrich szásszó lakos a napokban egy ritka szép angolnát fogott a Balatonban, s azt levél kíséretében a nemzeti múzeumnak ajánlotta föl.

Hirdetések.

Henneberg G. (cs. kir. udvariszállító) **selyemgyára Zürichben**, privátmegrendelőknek közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámmentesen, sima, csikos, kockázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

A Horgony-Pain-Expeller

Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölés, csusz, köszvény, hátfájdalmak és meghűlések ellen a világ minden részén el van terjedve és kitűnő hatása által

— a legjobb —

házszer hirnevét elnyerte. A valódi Horgony-Pain-Expeller majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 kros, 70 kros és 1 frt 20 kros üvegekben és így a legolcsóbb

— házszer. —

Olcsó korpa.

A brassói cs. és kir. katonai ellátási raktárban az Erdélyi Gazdasági Egylet

közvetítésével **olcsó rozs, korpa és dereze** kapható, métermázsanként **2 frt 80 kr előállítási áron**, helyt a raktárban átvéve.

Ezen olcsó takarmány csakis gazdáknak, kisebb 5—10 métermázsra mennyiségben is kiadatik, ára azonban az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztárába **Kisegítő Takarékpénztár Kolozsvártt** előre beküldendő, melylyel szemben az utalvány nyomban meg fog küldetni.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala.
2—3

Sz. 1421. ki.

1893.

Hirdetmény.

Alattirt városi tanács által, a sepsiszentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatóság 4142—893. sz. körrendelete alapján közhirrre tétetik, miszerint a folyó évi házbér és házosztály adó kivetési lajstrom folyó hó 18-án tul 26 ig bezárólag a városi adóhivatalnál közszemlére ki van téve és az a hivatalos órák alatt megtekinthető, esetleges folyamodványok azon egyének által, a kik már a megelőző évben is ezen a címen meg voltak adózva, a közszemlére kitett idő alatt és azon egyének által pedig, a kik a folyó évben rovattak meg, az előírás utáni 15 nap alatt a Sepsiszentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatósághoz adandók be.

Kézdi-Vásárhelyt, 1893. június 15-én.

Varga József,
h. polgármester.

Gyönyörű minták magánnevőknek ingyen és bérmentve.

Gazdag mintakönyvek, minő még nem volt, szabóknak bérmentetlenül.

Nem 2¹/₂, 3¹/₂ frt engedélyt méterenként, sem szabóknak ajándékot, a mint ezt a versenytársak a fogyasztó közönség kárára cselekszik, áram az utolsók és szilárdok sigy mindenki jól és olcsón vásárol.

Ennélfogva kérem csak az én mintakönyveimet mutatattni elő. Egyszersmind óvom t. vevőimet a versenytársak kettős árleengedési leveleitől.

RUHAKELMÉK

Peruvien és doszking a főtiszt. papságnak, szabály szerinti kelmék hivatalnokok egyenruházatához, hadastyánok-, tűzoltók- és tornászoknak, úgy bér ruhákhoz. Posztók teke- és játékasztalok, kocsik behuzásához. Vízhatlan darócok vadászöltönyökhöz. Mosókelmék, utazó plaidek 4—14 frtig stb.

Ha tisztességes, valóban értékes tiszta gyapjából való kelmét s nem rongyokat, melyek nem érdemlik meg a varratást, akár, akkor forduljon vásárolni.

Stikarofsky Jánoshoz Brünben
(Ausztriai Manchester.)

Legnagyobb posztó gyári raktár fél millió frt értékben,

Hogy berendezésem nagyszertűségét és gyári raktáram szolgálatképességét megítélhesse, azt jegyzem meg, hogy általam Európa legtekintélyesebb kivitele posztóban, szörkelmékben, szabókellékekben, eszközöltetik. Nagy könyvkötészet csak saját használatomra. Hogy a fent előadottakról meggyőződés legyen szereshető, meghívom a t. közönséget, hogy adandó alkalommal elárutító intézetem nagyszerű helyiségeit, melyekben 150 embert foglalkoztatok, tekiutse meg. Szétküldés csak utánvétellel! Levelezések német, cseh, magyar, lengyel olasz francia és angol nyelven. 17—20

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d.

Érvényes 1893. május hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1893. május hó 1-től.

A l l o m á s o k	Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat	A l l o m á s o k	Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat
Predeal (vendéglő) (érk. (ind. (ind.	regg. 4.2	este 7.43	d. u. 2.45	Medgyes (ind. Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szeben felé) (érk.	regg. 10.09	éjjel 12.47	
Brassó (vendéglő) (érk. (ind.				" 10.31 " 1.03			
Botfalva " " " " " " " " " " " "	4.48	8.07		(ind. " 10.47 " 1.18			
Földvár " " " " " " " " " " " "	5.07	8.23		(érk. d. u. 12.28 " 2.49			
Mogyorós " " " " " " " " " " " "	5.26	8.43		(ind. " 1.08 " 3.47		este 8.27	
Apáca " " " " " " " " " " " "	5.42	8.57		(érk. " 1.35 " 4.07			
Köpecz " " " " " " " " " " " "	6.02	9.16		" 2.21 " 4.40		" 8.53	
Ágostonfalva " " " " " " " " " " " "	6.09	9.22		(ind. " 2.31 " 4.52			
Alsó-Rákos " " " " " " " " " " " "	6.26	9.38		(érk. " 3.08 " 5.20			
Homoród " " " " " " " " " " " "	6.55	10.02		(ind. " 3.18 " 5.26			
Kacsa " " " " " " " " " " " "	7.12	10.15		(érk. " 5.14 regg. 6.52		" 11.01	
Bene " " " " " " " " " " " "	7.32	10.36		(ind. este 6.08 " 7.40			
Erked " " " " " " " " " " " "	7.52	10.51		(érk. " 10.44 " 11.51			
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé) " " " " " " " " " " " "	8.23	11.16		(ind. " 11.04 d. u. 12.09		" 2.18	
Segesvár (vendéglő) (érk. (ind.	" 8.46 " 11.27			(érk. regg. 6.35 este 8.40 regg. 7.25			
" 8.53 " 11.32				Budapest (ind. (érk.			
Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5 15 perczkor.							
Brassó—kézdivásárhelyi vasut.							
Kézdi-Vásárhely indul reggel 5.00 d. e. 9.38 d. u. 2.33				Brassó indul reggel 5.46 regg. 8.50 d. u. 3.10			
Imecsfalva " " 5.13 " 9.55 " 2.50				Szász-Hermány " " 6.01 " 9.09 " 3.29			
Páva-Zabola " " 5.26 " 10.12 " 3.07				Prázmár " " 6.19 " 9.31 " 3.53			
Kovácsna " " 5.46 " 10.34 " 3.39				Kökös " " 6.30 " 9.44 " 4.06			
Barátos " " 6.03 " 10.59 " 4.04				Uzon " " 6.41 " 9.57 " 4.23			
Nagy-Borosnyó " " 6.15 " 11.17 " 4.19				Kilyén " " 6.53 " 10.12 " 4.38			
Eresztevény " " 6.32 " 11.35 " 4.37				Sepsi-Szentgyörgy " " 7.11 " 10.32 " 5.03			
Sepsi-Szentgyörgy " " 7.02 d. u. 12.10 " 5.17				Eresztevény " " 7.33 " 11.59 " 5.31			
Kilyén " " 7.10 " 12.20 " 5.27				Nagy-Borosnyó " " 7.50 " 11.17 " 5.53			
Uzon " " 7.23 " 12.36 " 5.43				Barátos " " 8.11 " 11.41 " 6.22			
Kökös " " 7.33 " 12.49 " 5.56				Kovácsna " " 8.31 " 12.08 " 6.40			
Prázmár " " 7.48 " 1.11 " 6.18				Páva-Zabola " " 8.42 " 12.21 " 6.53			
Szász-Hermány " " 8.04 " 1.31 " 6.38				Imecsfalva " " 8.54 " 12.36 " 7.08			
Brassó érk. délelőtt 8.18 " 1.49 este 6.56				Kézdi-Vásárhely érk. reggel 9.08 " 12.54 este 7.26			

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.